

Яўсеева К.С., студ. гр. 212 ФКіСКД
БДУКМ
Навуковы кіраўнік – Байко А.П.,
ст. выкладчык

АСАБЛІВАСЦІ АРГАНІЗАЦЫІ ГУЛЬНЁВЫХ ПРАГРАМ ПА РАЗВІЦЦІ ФІЗІЧНАЙ КУЛЬТУРЫ ДАШКОЛЬНІКАЎ

Калі параўноўваць 20 стагоддзе з 21, то можна ўбачыць, што моцна змянілася рэчаіснасць дзяцей, якая стала менш рухомай – на змену займальным калектыўным гульням прыйшлі кампутарныя. Дзеці ўсё менш часу гуляюць у рухомыя гульні, усталёўваюць зносіны з аднагодкамі падчас шпацыраў, наведваюць парк з бацькамі. Разумоваму развіццю часам аддаецца перавага ў параўнанні з фізічным, што прыводзіць да пагаршэння здароўя дзяцей. Таму практыкі дашкольнага выхавання і навукоўцы усё часцей звяртаюцца да актуальнай тэмы – развіцця фізічнай культуры дзіцяці, якая здольна зняць стому, развіць рухі, актывізаваць памяць, мысленне, а значыць, забяспечвае арганізм дзіцяці рэзервовымі магчымасцямі. Разам з тым, даследаванне развіцця рухальных здольнасцяў дзяцей Чарнышэнка Ю.К., сведчыць, што каля 40% старэйшых дашкольнікаў маюць узровень развіцця рухальных здольнасцяў ніжэй сярэдняга, а па дадзеных Руновой М. рухальны рэжым у дашкольных установах дазваляе папоўніць толькі 55-60 % натуральнага запатрабавання дзяцей у рухах [1, с.12].

Паколькі у дашкольным узросце вядучым відам дзейнасці з'яляецца гульня, то для фізічнага выхавання і рухомага развіцця можна задзейнічаць сродкі гульнёвых праграм. Тым больш, што гэты від непрадуктыўнай дзейнасці, у якім самі дзеянні, абмежаваныя правіламі, накіраваныя на стварэнне, развіццё і падтрыманне пэўных працэсаў ў зададзеных межах, дастаўляюць удзельнікам шэраг перажыванняў і эмоцый, дазваляюць набыць новы досвед. С.Л. Рубінштэйн адзначаў, што гульня захоўвае і развівае дзіцячае ў дзецях, што яна – іх школа жыцця і практыка развіцця, а па меркаванні Д. Б. Эльконіна, у гульні не толькі развіваюцца ці нанова

фармуюцца асобныя інтэлектуальныя аперацыі, але і карэнным чынам змяняецца пазіцыя дзіцяці ў стаўленні да навакольнага свету і фармуецца механізм магчымай змены пазіцыі і каардынацыі свайго пункта гледжання з іншымі магчымымі пунктамі гледжання [2].

Вось чаму і ў праграме выхавання ў дашкольным узросце "Пралеска", з улікам велізарных магчымасцяў гульні для рознабаковага развіцця выхаванцаў, замацавана выкарыстанне гульні, гульнёвых прыёмаў, як сродка арганізацыі дзіцячай дзейнасці; а асноўны змест працы педагога канкрэтызаваны з улікам групы, узросту дзяцей, спецыфікі прафесійных функцый (выхавальнік, музычны кіраўнік, кіраўнік фізічнага выхавання і інш.). Да і формы фізкультурна-аздараўленчай працы ў дашкольнай установе, згодна з вышэй названай праграмай, вельмі разнастайныя: гартаванне, ранішняя гімнастыка, фізкультурныя хвілінкі, рухомыя гульні і фізічныя практыкаванні, фізкультурныя заняткі, хатнія заданні па фізічнай культуры, актыўны адпачынак: спартовыя забаўляльнікі, святы, дні здароўя), трэба дадаць самастойную рухальную дзейнасць дзяцей, якая арганізуецца ў гадзіны ранішняга прыёму, пасля сняданку, паміж заняткамі, на шпацыры, пасля сну, на другім шпацыры, у побытавай дзейнасці). Трэба падрэсліць, што самастойныя рухі дзяцей складаюць 2/3 іх агульнай рухальнай актыўнасці [3]. Гэта дазваляе выказаць меркаванне, што калі дзеці засвояць пэўныя гульні і прызвычаюцца фізічна практыкавацца, то недахоп ў рухальнай актыўнасці будзе задаволены, а спецыяльная праграма, якая складаецца з падобраных гульняў, накіраваных на развіццё розных кампанентаў фізічнай культуры, можа стаць вядучым сродкам фізічнага развіцця дашкольніка.

Паколькі вельмі важна прызвычаіць дзяцей да самастойных заняткаў фізічнымі практыкаваннямі, замацаваць у іх станоўчыя адносіны да розных варыянтаў хадзьбы, бегу, скачкоў, лазання, кідання; некаторых відаў спартыўных гульню (футбол, хакей, бадмінтон, гарадкі, баскетбол і інш.); элементаў акрабатыкі і рытмічнай гімнастыкі, то дарослым неабходна падбіраць гульні з падобнымі элементамі. Толькі пры такіх умовах фізічная

культура дашкольнікаў стане сферай сацыяльнай дзейнасці, якая будзе накіравана на захаванне і ўмацаванне здароўя, развіццё псіхафізічных здольнасцяў асобы падчас усвядомленай рухальнай актыўнасці.

Падчас эксперыментальнай працы у адным з дзіцячых садкоў г. Мінска у групе "Сонейка" мы правялі дыягностыку развіцця фізічнай культуры 15 дашкольнікаў ў адпаведнасці з крытэрамі праграмы "Пралеска", і высвятлілі, што ўзровень фізічнай культуры ў 2 чалавек з групы можа быць ацэнены, як высокі, у 4 - як сярэдні, у 9 – нізкі. Таксама высвятлілася, што большасць выхаванцаў гэтай групы не вельмі спрытныя. Таму пры метадычнай падтрымцы старшага выхавацеля садка, мы распрацавалі комплекс гульнёвых праграм, накіраваны на развіццё спрыту і павышэнне ўзроўню фізічнай культуры, які, разам з добра вядомымі нават бацькам гульнямі (выбівалы і гарачая бульбачка і інш.), уключаў гульні з элементамі баскетбола, футбола, валеябола, тэніса. Гэты комплекс укараняўся на працягу 2 месяцаў, выхавацелі і аўтар праводзілі гульні ў другой палове дня і падтрымлівалі ініцыятыву дзяцей, калі яны самастойна пачыналі гуляць ў развучаныя раней гульні. Пры гэтым мы зафіксавалі, што самае складанае для дашкольнікаў - выкананне правіл, якія часта проста забываюцца, тады дзеці легка выдумляюць новыя.

Паўторны замер узроўню фізічнай культуры ў выхаванцаў гэтай групы, зафіксаваў станоўчыя змены ў спрытнасці, каардынацыі рухаў, зладжанасці дзеянняў дашкольнікаў – мы высвятлілі, што ў 4 дзяцей фізічнае развіццё паднялося на высокі ўзровень, у 11 - на сярэдні, нізкага паказчыку ў выхаванцаў мы не зафіксавалі.

Гэта дазволіла нам прадставіць вынікі на метадычным аб'яднанні і парэкамендаваць распрацаваны комплекс гульняў не толькі як магчымы сродак фармавання спрыту, але і фізічнай культуры ў дашкольнікаў у цэлым.

Спіс выкарыстанай літаратуры:

1. Волошина, Л.Н. Влияние подвижных игр с элементами спорта на развитие двигательных способностей детей старшего дошкольного возраста :

автореф. дис. ... канд. пед. наук / Волошина Л.Н. ; Урал. гос. пед. ун-т. – Екатеринбург, 2001. – 20 с.

2. Игра и ее роль в психическом развитии ребенка // Первое сентября. – 2005. – N5. – С. 7-10, 15-18.

3. Тимофеева Е.А. Подвижные игры: хрестоматия и рекомендации : метод. пособие / Е.А. Тимофеева, Е.А. Сагайдачная, Н.Л. Кондратьева. – М. : Воспитание дошкольника, 2008. – Ч. 1. – 2008. – 94 с.

4. Хабарова, Т.В. Развитие двигательных способностей старших дошкольников. / Т.В. Хабарова. – М. : Детство-Пресс, 2010 – 112 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ